

¿Por que Bio?

Agatha Broeskamp-Gundín

Hai uns 10 anos a presidenta da Asociación Cultural Meiro, Victoria Martínez, visitounos con dous compañeiros buscando información sobre a Agricultura Ecolóxica. Pouco podía axudar eu porque eles sabían xa o que querían: “potenciar e divulgar as nosas raíces” e a recuperación do Millo Corvo. Pasado este tempo mirámonos de novo en febreiro do ano pasado. Foi na constitución da Plataforma Galega Antitransxénicos.

No primeiro encontro dominou o convencemento dun camiño con futuro e no segundo a preocupación sobre unha ameaza brutal contra o noso entorno e consecuentemente contra nós mesmos.

Falarei entón primeiro sobre esa ameaza dos organismos modificados xenéticamente (OMX) e despois sobre os nosos obxectivos e prácticas na agricultura ecolóxica.

Transxénicos

Dúas veces na minha vida tiven un profundo medo. A primeira vez foi nos anos setenta do século pasado cando se empezou a usar enerxía nuclear. Con esa enerxía manipúlase o núcleo da materia, os átomos. As informacións déronme a emntender que o home non é capaz de dominar esas forzas. Sabemos da contaminación radioactiva e das consecuencias dos accidentes nucleares e dos problemas sen resolución dos residuos. Unha cifra que me quedou gravada naqueles anos foi que o 96 % dos cartos dedicados polo estado a investigación sobre enerxías foi dedicado a enerxía nuclear e o resto, o 4 % , a enerxías alternativas. Por qué? Polo posible uso militar?

O segundo medo veu cando me entearei da existencia dos organismos xeneticamente modificado (OMX). Esta tecnoloxía manipula o núcleo da vida, o xene. E véndeno como se o home fose capaz de mellorar a vida. Estes organismos modificados xeneticamente son plantas e animais cuxo sistema inmunolóxico foi danado intencionadamente polo home para introducir unha substancia viva noutro ser vivo. Ente os experimentos realizados están por exemplo: xene anticonxelante dun pez ártico metido en fresas; xene que facilita as ratas vivir nas cloacas transferidos a peixes para que sobrevivan nas piscifactorías; xenes humanos transferidos a animais. Os enxeñeiros da biotecnoloxía usan virus e bacterias para vulnerar o sistema inmunolóxico. Esa falta de respecto á vida habémola de pagar!

Teño medo, e razón de telo, polas mortes. “Entre 1989 e 1992 morreron en EEUU 38 persoas, máis de 1.500

recibieron danos permanentes, e varios milleiros máis se viron afectadas por unha rara enfermidade, a síndrome de eosinofilia-mialxia, que causaba trastornos no sangue (eosinofilia o incremento anormal dos leucocitos eosinófilos) e graves dores musculares (mialxia). Púxose de manifesto que a causa da epidemia fora a inxestión dun dos primeiros produtos alimentarios elaborados mediante procedimentos de enxeñaría xenética: o triptófano (Jorge Riechmann: Cultivos e alimentos transxénicos, p. 89). Alguén oíu algo naqueles anos? A multinacional Monsanto afirma ata o día de hoxe na súa páxina web que non houbo ningún dano.

Teño medo, e con razón, porque as multinacionais perseguen ilegalmente os seus obxectivos. Ata o día de hoxe están prohibidos en España plantacións ao aire libre de tomates transxénicos. Pero no FARO DE VIGO do 13 de Febreiro de 1997 – i. e. hai 12 anos – houbo un artigo co título “La genética llega al tomate” “Son carnosos, suaves, sabroso, dunha cor vermella atractiva e están xenéticamente tratados con hormonas animais vivas, para gustar máis ao consumidor”. Non foi unha información de lonxe, senón dunha cooperativa de Tomiño no Baixo Miño, a 15 km da minha casa.

Teño medo e con razón polos científicos financiados polas multinacionais. Que se quiten o DISFRAZ CIENTIFICO! Desgrazadamente hai pouco diñeiro público para unha investigación independente. Por lei debería existir a obriga de informar sobre o financiamento de cada investigación publicada.

Teño medo, e razón de telo porque fan calar aos críticos. A revista ‘The Ecologist’, decana da prensa ecoloxista mundial (desde 1968) dedicou un número a Monsanto, multinacional da soia transxénica resistente ao herbicida ‘Roundup’ da mesma empresa. En setembro de 1998 a totalidade da edición de ‘The Ecologist’ foi destruído pola imprenta Penwells, que levaba máis de 25 anos imprimindo a revista sen o menor atranco.

Teño medo polo transxénico ‘Terminator’. Estas plantas son infértiles. A súa semente non nace. Morte a prazo! A patente sobre esta técnica está a 50 % en mans do Ministerio de Defensa de EEUU. Un estudo patrocinado polos Ministerios de Agricultura e Sanidade de Austria revela que os ratos alimentados con millo transxénico tiveron menos descendencia na terceira e cuarta xeración. Teño medo polas actuacións dos gobernos. O 70 % dos cidadáns non queren comer transxénicos, pero téñenos cada día no prato coa carne, os ovos e os produtos lácteos.

Por exemplo: A podremia (botritis) está favorecida polo exceso de nitróxeno e falta de calcio. E aquí se distinguen os camiños entre a agricultura ecolóxica e a convencional. Por non poder prescindir do rápido crecemento de nitróxeno (o prezo do mercado non o compensaría) o agricultor convencional ten que prever a botritis con fungicidas. En xeral estes fungicidas xa son hoxe en día produtos hormonais sintéticos. O agricultor ecolóxico ten que prever con aportes de calcio e aceptar o lento pero equilibrado crecemento.

Para vitalizar as plantas usamos todo tipo de herbas medicinais, especialmente ortiga, cola de cabalo e fento. Desde o ano 2000 traballamos cos Microorganismos Efectivos.

Imitar a natureza móstrase especialmente no traballo do terreo. Un gramo de terra fértil ten ata 3.000 millóns de microorganismos. Canto máis complexo e diverso tanto máis equilibrado e san. Canto máis complexo e diverso tanto menos hai a posibilidade de que algún fungo, algunha bacteria se espalle e se converta en enfermidade ou praga. Case nunca damos a volta á terra, e moitas veces repartimos a materia orgánica por riba da terra. Imitamos o sistema do bosque.

A natureza ten unha extrema necesidade de ser diversa

Respectámola coa asociación e a rotación de cultivos e non monocultivos. Nos invernadoiros hai algúns metros cadrados con plantas de calquera tipo co propósito de que sobrevivan tanto os insectos beneficiosos como daniños. Coas chamadas 'malas herbas' temos a paz. Enriquecen os terreos (p.e. o fento aporta calcio e potasa, a grama zinc – moi necesario para os nervios), son casa e comida para unha mancha de insectos, son indicadores do solo e a maioría son herbas medicinais.

Por que BIO? Por problemas de saúde. Celebrabamos o "Día mundial do cancro". As mensaxes cambiaron este ano. Mentres antes se nos prometía acabar con esta praga en poucos anos, esta vez a mensaxe foi: Aumenta pero curamos cada vez mais casos. Por que aumenta? Unha razón é a alimentación con velenos e empobrecida de nutrientes. Falta investigación sobre os efectos do emprego de varios pesticidas á vez. "Unha mestura de aditivos alimentarios causa hiperactividade nos ninos" (EL PAIS 7/09/2007).

Pregunto se a obesidade ten que ver co emprego de fertilizantes, hormonas e antibióticos que favorecen o rápido crecemento das plantas e o engorde dos animais.

Xa mencionei a presunta ameaza á fertilidade humana

polo consumo de transxénicos. Hai un estudo en Dinamarca que mostra que os agricultores ecolóxicos son os homes coa maior fertilidade do país.

Porque BIO? Por problemas ambientais.

As noticias sobre o Cambio Climático dannos medo. E por riba de todo sentímonos condenados a sufrilo sen poder facer nada. Non é así. Se a superficie agraria útil de España se convertese ao sistema ecolóxico permitiría reducir en case un 26 % as emisións directas e indirectas de CO2 ao aire (estudo presentado en BioCórdoba 2007).

Quen está preocupado polo cambio climático, que polo menos merque produtos ecolóxicos.

Por que BIO? Por problemas sociais. "O capitalismo quérenos vender coa súa máquina propagandística" (A Lingua do Corvo No 4") que "Os transxénicos son parte da solución contra a fame" segundo Vicepresidente de Monsanto, Jerry Steiner (EL PAIS 9/02/2009) Como? Con que diñeiro pagarán as sementes patentadas?

Na agricultura ecolóxica necesítase terreo e auga (moi ameazado pola privatización), man de obra e sabedoría tradicional, formación continua e a vontade de traballar coa natureza, non en contra dela. Necesítanse sementes, pero basta con seleccionar algunhas plantas para que cumpran o ciclo da vida: sementar, coidar, esperar a flor e a nova semente, e gardar para o próximo ciclo.

Por que son caros os produtos ecolóxicos?

¡Non son caros! Os alimentos convencionais son tan baratos que o sector agrario non sae da súa crise permanente. En moitos casos os pagos aos produtores hoxe son máis baixos que hai 20 anos. Son baixos a base da explotación humana, dos animais e da explotación da terra. A explotación humana chega a tal punto que os sindicatos agrarios acusaron a capataces de repartir o traballo a aquelas estranxeiras que se sometieron a explotación sexual.

O colmo da explotación animal vivímolo coas vacas tolas. Alimentáronas con proteínas animais. O fundador da agricultura bio-dinámica, Rudolf Steiner, xa avisou nos anos vinte do século pasado as consecuencias deses alimentos para os bois. Pero a industria non para de pedir de novo o permiso para estes produtos na alimentación de animais. Hai unha norma europea que prohibe a madeira tratada na alimentación, consecuentemente podes alimentar os animais con madeira.

E as noticias sobre a explotación do planeta chegan cada día co cambio climático ou a extinción de especies.

**Gustaríache que a agricultura
fose cen por cen ecolóxica?
Depende do consumidor.**